

ČÍNA, RUSKO A ÍRÁN PROTI USA: NOVÁ FÁZE VELKÉ HRY

- CZ24 News | 20. března 2023

Přece jen se v USA ještě zachovaly zbytky svobody projevu, protože se tam objevují novináři, píšící články, které otevřeně varují před velkou porážkou jejich země za prezidenta Joe Bidena.

Například komentátor American Thinker Thomas Lifson v článku "Existuje souvislost mezi diverzí na Severních prouděch a přeměnou Číny na prostředníka mírového urovnání na Blízkém východě?" otevřeně napsal, že právě odstřelení plynovodů na dně Baltského moře vedlo k drtivé porážce USA na Blízkém východě. Ameriku jednoduše začali aktivně a produktivně vytlačovat z regionu, nehledě na hluboké a mnoholeté kořeny a vazby s Izraelem, na přítomnost v Sýrii a Iráku, na manévry Turecka, které v závislosti na konjunkturu hraje tu za bílé, tu za rudé a rýpe do každého, v kom vidí soupeře v regionu.

Podle názoru Lifsona se stalo "známkou katastrofy" USA v regionu obnovení diplomatických styků mezi Saúdskou Arábií a Íránem, které bylo umožněno zprostředkováním Číny. "Šokující zprávy o tom, že se Číně podařilo přesvědčit dva úhlavní nepřátele, šíitský Írán a sunnitskou Saúdskou Arábií, aby obnovily diplomatické vztahy v rámci dohody, která byla dojednána v Pekingu, se staly pro Ameriku zdrcující porážkou, která ohrožuje základy našeho diplomatického vlivu na Blízkém východě a po celém světě," napsal Lifson otevřeně.

Zároveň je přesvědčen, že:

1. a) Saúdská Arábie už není přítelem a partnerem USA a že to narušuje rovnováhu sil na celém Blízkém východě, protože tam posilují svůj vliv Írán, Čína a Rusko, což je pro Washington děsivým snem;

2. b) katastrofu vyvolala administrativa prezidenta Joe Bidena a jsou to "velmi špatné zprávy pro nás, pro naše evropské, japonské, korejské a tchajwanské spojence, kteří jsou závislí na dodávkách ropy z Blízkého východu, a také pro Izrael". Partneri přestávají věřit ve stabilitu americké pomoci, a to je už i první zvonění pro hegemonii USA na světě;
3. c) nezanedbatelnou roli při odvracení bývalých partnerů od USA sehrálo odstřelení Severních proudů, které ukázalo, že USA jsou s to jít na jakoukoli podlost, dokonce i na státní terorismus proti každému, kdo jim stojí v cestě. A to vlastně brání navazování rovnoprávných vztahů a Saúdové, které už USA také "odhodily", to pochopili a rozhodli se jednat i bez Ameriky.

"Jde přinejmenším o to, že prestiž Ameriky i vnímání našeho vlivu ve světě se dramaticky zhoršily, i když naše propagandistická média dělají vše pro to, aby o tom americká veřejnost nevěděla," uzavírá americký novinář. A je těžké s ním o tom diskutovat.

Od 6.března 2023 probíhala v Pekingu jednání mezi hlavou íránské Národní bezpečnostní rady Ali Shamkhani, poradcem saúdskoarabské Národní bezpečnostní rady Musaadem bin Mohammedem Al Aibanem a vysoce postaveným čínským diplomatem Wang I. A ti 10. března tohoto roku také podepsali příslušné prohlášení. "Ministři zahraničí obou zemí se sejdou, aby realizovali toto rozhodnutí a přijali nezbytná opatření pro výměnu velvyslanců. Obě strany se dohodly, že budou respektovat suverenitu a nevměšování se do vnitřních záležitostí toho druhého," píše se v dokumentu.

Vztahy mezi šíitským Íránem a sunnitskou Saúdskou Arábií, mezi hlavními regionálními rivaly, jak je známo, se zhoršily v roce 2016 poté, co íránští demonstranti zaútočili na saúdskou ambasádu v Teheránu po popravě uctívaného šíitského duchovního Nimra al-Nimra sunnity v Saúdské Arábii. Od té doby vedly obě země zprostředkovanou válku třetím rukama, například hútiiovskými povstalci v Jemenu, kteří úspěšně zničili část saúdských ropných zařízení.

Rivalita Rijádu a Teheránu se navíc rozšířila nejen do Jemenu, ale i do Sýrie, Iráku, Libanonu, čímž se region ještě více přiblížil k reálnému ozbrojenému konfliktu všech proti všem. A to samozřejmě přispělo k všeobecnému chaosu, ke kterému je poštvávaly USA a snažily se získat zpět svůj někdejší bezvýhradný vliv na Blízkém východě.

Nakonec toho bylo pro všechny dost a na podzim roku 2021 se mezi Rijádem a Teheránem konala jednání v kuloárech Valného shromáždění OSN, a dokonce se objevily zprávy o přípravě "plánu omezené interakce" stran. To znamená, že Saúdská Arábie a Írán hledaly možnosti k obnovení diplomatických vztahů a zvolily neutrální místo pro jednání, Irák.

O roli prostředníků při urovnávání vztahů se ucházelo samozřejmě i Rusko, které mělo po roce 2015 syrskou zkušenost. V únoru 2022 během 11.konference mezinárodního diskusního klubu Valdaj náměstek ruského ministerstva zahraničí Michail Bogdanov prohlásil, že "opakovaně jsme nabídli našim partnerům jak v Rijádu, tak v Teheránu naše zprostředkování a Moskvu jako místo setkání oficiálních i neoficiálních. A v tomto ohledu zůstává náš návrh na stole".

Nejvíce se o roli usmířovatele ucházel Irák, který byl přesvědčen, že by to mohlo posílit jeho ztracenou geopolitickou roli v regionu po roce 2003. Bagdád doufal, že kromě toho, že má navázané vztahy s USA a jejich partnery na Západě, a má dobré vztahy s většinou sousedů, včetně Íránu a Kataru, bude schopen udržovat rovnováhu mezi hlavními silovými centry a smířovat je.

Totéž si mysleli v Ománu, Kataru, Spojené arabské emiráty (SAE). Saúdové se nevzdávali naděje, že pomohou i USA.

Ale USA, jak je vidět, možnost propásly, a všechno proběhlo v Pekingu. A první vážné pokroky ve

věci nastaly v prosinci roku 2022, kdy byl v Rijádu vřele přivítán v rámci návštěvy, již se zúčastnily hlavy dalších 14 arabských států, předseda ČLR Si Ťin-pching. A stalo se tak jen pár měsíců po relativně odměřeném setkání s americkým prezidentem Joe Bidenem, jehož vztahy se Saúdskou Arábií však zůstávají dosti chladné.

A dnes přání Rijádu a Teheránu obnovit vztahy a usmířit se vítají v regionu všichni. I vůdce hnutí Hizballáh Hasan Nasralláh vysoce dohodu ocenil: "Je to dobrý posun, jsme tomu rádi, protože nebude na úkor obyvatel regionů, ale v jejich prospěch." Zároveň připustil, že navázání vztahů mezi Íránem a Saúdskou Arábií pomůže překonat politické vakuum v Libanonu.

A britský list The Guardian konstatoval, že dohoda mezi Rijádem a Teheránem má potenciálně široké důsledky pro jadernou dohodu s Íránem a občanskou válku v Jemenu, kde jsou obě strany zapojeny do zprostředkované války, a ukazuje nové odhodlání Saúdské Arábie provádět zahraniční politiku nezávislou na Západu.

Ale to hlavní v celém procesu je samozřejmě nezávislost politiky zemí Blízkého východu na USA. "Čína vždy věřila, že budoucnost Blízkého východu by měla být v rukou blízkovýchodních států," speciálně uvedlo čínské ministerstvo zahraničí. A vedoucí kanceláře výboru pro zahraniční věci Ústředního výboru Komunistické strany Číny, člen politbyra Ústředního výboru KS Číny Wang I přivítal dosaženou dohodu, která se uskutečnila s jeho zprostředkováním, slovy: "Úspěch těchto jednání je vítězstvím dialogu, vítězstvím míru, a to nám přináší důležité pozitivní zprávy v době, kdy svět zažívá množství nepřátelských střetů."

A aby se, zřejmě, úspěch upevnil a nikdo nebyl v pokušení přehrát dohody silou nebo nějakou prašivinou, čínské ministerstvo obrany okamžitě oznámilo: "V souladu s dohodami Ozbrojených sil Ruska, Číny, Íránu a dalších zemí, námořní síly Číny, Íránu, Ruska a dalších zemí uspořádají od 15. do 19. března společné námořní cvičení "Pás námořní bezpečnosti-23" v Ománském zálivu.

Saúdové, jak je vidět, se zatím zdrželi zajíždění svých vojsk s novými partnery. Ale důležité je to, že o manévrech-cvičení tří zemí informoval ten hlavní, Čína.

A je to důkaz toho, co Wang I také řekl po podpisu dohody mezi Saúdskou Arábií a Íránem: "Čína bude i nadále hrát konstruktivní úlohu při řešení palčivých mezinárodních otázek, což ukazuje na odpovědnost VELKÉ MOCNOSTI" (zdůrazněno mnou, autor). To znamená, že Peking nejen očekává, že odstranění neshod mezi Teheránem a Rijádem "příznivě ovlivní" osvobození zemí regionu "od vnějšího vměšování se", ale konstatuje: íránsko-saúdské dohody o obnovení diplomatických styků "odpovídají epochálním vývojovým trendům".

A tento trend spočívá v tom, že v regionu se objevil nový lídr, Čína. Už více než 30 let tak o sobě mluvily právě v rámci státní mání uchváceného majestátu USA, ale dostaly vážnou ránu po svém místě ve světě.

Rusko s tímto novým uspořádáním souhlasí: již 13.března 2023 tiskový mluvčí ruského prezidenta Dmitrij Peskov, když hovořil o vztazích Teheránu a Rijádu, řekl: "Vítáme jakékoli kroky, které mohou přispět a budou přispívat ke snížení úrovně napětí a optimalizaci dialogu v regionu, který je velmi nestabilní. Zejména pokud jde o klíčové regionální hráče, jako jsou Saúdská Arábie a Írán.

Následující den podobně reagovalo i ruské ministerstvo zahraničí. "Vítáme to, je to samozřejmě důležitý krok. Také jsme o to usilovali a realizovali jsme kontakty s našimi íránskými, saúdskými přáteli, podporovali jsme jejich sbližování pozic. Považujeme to za velmi důležitý pozitivní krok při vytváření dobrých sousedských vztahů mezi největšími regionálními mocnostmi a našimi důležitými partnery. Pro stabilizaci situace v oblasti zálivu a na Blízkém, Středním východě je to

velmi důležité pro ozdravení," řekl náměstek ministerstva zahraničí RF Michail Bogdanov.

Ruští komentátoři a experti rovněž reagovali. Petr Akopov z RIA Novosti v článku "Postamerický svět přichází: je již na Blízkém východě" oznámil: "Odtud pochází i rostoucí vliv Číny a Ruska v regionu, takže nejde jen o to, že se Říše středu stala hlavním obchodním a investičním partnerem i Saúdů, i Íránu, a že Rusko svou vojenskou operací v Sýrii ukázalo všem svou spolehlivost jako spojence, a všichni společně pracují na dedolarizaci. Ano, pro Saúdy je důležitá koordinace s Ruskem na trhu se surovinami, a s Íránem máme obrovské infrastrukturní plány dopravních koridorů, ale hlavní je, že jak v Teheránu, tak v Rijádu vědí: Moskva nebude hrát na rozpory mezi nimi, nebude je ničit. Vědí, že Putin drží slovo, a totéž platí o Číně a Si Ťin-pchingovi."

Akopov zároveň upozornil, že "usmíření Saúdů a Íránců proběhlo v Pekingu, protože Čína a Rusko potřebují silné partnery při budování nového světového řádu a roli islámského světa v tomto případě není možné přehlédnout".

S tím se těžko polemizuje: islámský svět v budoucím multipolárním světě je důležitým pilířem rovnováhy a vyváženosti sil na světové scéně. Spolu s USA, Ruskem, Čínou, Íránem, možná Indií nebo Brazílií v Latinské Americe a s Jihoafrickou republikou.

Expert na Blízký východ Stanislav Tarasov ale podle zdroje agentury Regnum v článku "Čína obnovila vztahy Íránu a Saúdské Arábie. Na řadě je Ukrajina." poukázal na další okolnost: "V regionální geopolitice se objevuje nová kvalita, která se posléze bude promítat i do světového měřítka. Proč? Za prvé, Čína se poprvé za posledních 30 let stala mírovým prostředníkem na Blízkém východě. Za druhé, **POPRVÉ SE JÍ DAŘÍ KONVERTOVAT SVŮJ EKONOMICKÝ VLIV V TOMTO REGIONU NA POLITICKÝ** (zvýrazněno mnou, autor)".

Je to čistá pravda. Po úspěchu Číny se Saúdy a Íránci už lze říci, že se objevuje nová globální politika, a sice politika posílení světového vedení prostřednictvím vedení regionálních projektů. A know-how si v tomto případě upevnila Čína. Kamkoli se přijde, je tam v čele, to je možný budoucí geopolitický obraz. Jako nyní v ekonomice: zkus něco koupit ve světě, ale už to koupila Čína. Nebo se o to zajímala a nabídla lepší cenu.

Nová politika je už natrénována na Blízkém východě. Může se opakovat i v Evropě. Konkrétněji na Ukrajině. Spojené státy chtěly, aby se čínský vůdce Si Ťin-pching po setkání v Moskvě s Vladimírem Putinem setkal také s ukrajinským prezidentem Vladimírem Zelenským. Poradce amerického prezidenta pro otázky národní bezpečnosti Jake Sullivan prohlásil toto: "Takové kontakty uvítáme, a navíc vyzýváme předsedu Si Ťin-pchinga, aby je uskutečnil. Domníváme se, že samotný předseda ČLR by měl osobně a přímo slyšet názor Ukrajiny, nejen názor Ruska. Takže jsme vlastně prosazovali, aby se takový rozhovor uskutečnil."

A je pochopitelné, že Washington z hlouposti doufá, že když se do řešení ukrajinské problematiky zapojí, Si Ťin-pching, tak v ní i uvízne. Není dokonce vyloučeno, že vstoupí do konfrontace s Ruskem, pro které objektivně není výhodný mírový plán Pekingu z 12 bodů, který předpokládá územní celistvost Ukrajiny, a tedy návrat Krymu Ruskem a čtyř nových přírůstků v důsledku SVO. Washington doufá, že to rozhádá Moskvu a Peking a osobně Putina a Si. A to alespoň odvede pozornost a zdroje Číny a Ruska od dalšího sbližování.

Zatím se ale Čína a Rusko sbližují. Navíc vojensky Čína jednoznačně spoléhá na sílu Ruska. Ale hlavní slovo je stejně "zatím". Protože čas běží a Peking plánuje zrychlenou reformu své vojenské síly do roku 2027, čímž se předchozí podobné termíny zkrátí o tři roky. Proč tak najednou?

Ale na druhou stranu, současná situace je již téměř reálný multipolární svět, ať to otáčíme jakkoli.

A pro Ukrajinu je pozornost v každém případě dobrá, přece jen může přijít mír.

AUTOR: Vladimír Skačko

[ZDROJ](#)

Překlad: PhDr. Vladimíra Grulichová/Nová Republika